

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Raziskovalno-dokumentacijski sektor

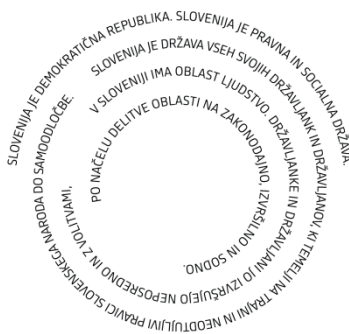
Monetizacija avtorskih pravic

Primerjalni pregled (PP)

Avtorja:

Marjana Križaj

Janez Blažič

Št. naročila: 30/2020

Datum in kraj: Ljubljana, 11. 9. 2020

Kontakt:

Raziskovalno-dokumentacijski sektor:
mag. Tatjana Krašovec, vodja, tatjana.krasovec@dz-rs.si

Raziskovalni oddelek:
mag. Igor Zobavnik, vodja, igor.zobavnik@dz-rs.si

Gradivo ne predstavlja uradnega mnenja Državnega zbora!

I UVOD

Številni avtorji želijo svoje stvaritve tudi gospodarsko izkoriščati, zlasti če je umetniška dejavnost njihov poglavitni vir zaslužka. Iz avtorske pravice zato za avtorja ne izhajajo le osebna upravičenja v smislu moralne avtorske pravice, temveč tudi premoženjska upravičenja, t.i. materialne avtorske pravice in nekatera druga upravičenja avtorja. Materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela. Če zakon¹ ne določa drugače, je uporaba avtorskega dela dopustna le, če je avtor v skladu s tem zakonom in pod pogoji, ki jih je določil, prenesel ustrezno materialno avtorsko pravico. Materialne avtorske pravice torej zagotavljajo izkoriščanje dela in s tem omogočajo avtorju pridobivanje dohodka.

Avtorsko delo je mogoče izkoriščati:

- v telesni obliki (reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem),
- netelesni obliki (javno izvajanje, javno prenašanje, javno predvajanje s fonogrami in videogrami, javno prikazovanje, radiodifuzno oddajanje, radiodifuzna retransmisija, sekundarno radiodifuzno oddajanje) in
- v spremenjeni obliki (predelava, avdiovizualna priredba) (Urad RS za intelektualno lastnino - UIL, spletna stran).

Avtor lahko praviloma s svojimi pravicami razpolaga sam – jih uveljavlja sam. Lahko pa jih uveljavlja na kolektiven način, saj je to preprosteje in učinkovitejše v razmerah množičnega in razprostranjenega koriščenja njegovih del (npr. oddajanje glasbenih del po RTV), uporabnikom pa omogoča enostaven dostop do zakonite uporabe številnih del (UIL). Nastale so kolektivne organizacije².

V svetu so najštevilnejše in imajo najdaljšo tradicijo kolektivne organizacije avtorjev glasbenih del. Najstarejše so bile ustanovljene že v 19. stoletju. Sprva so se ukvarjale s kolektivnim uveljavljanjem pravic javnega izvajanja glasbenih del v živo. Z razvojem tehnike in novih medijev pa se je njihova dejavnost razširila tudi na druge danes znane oblike javnega priobčevanja glasbenih del (npr. radiofuzno oddajanje, kabelska retransmisija, predvajanje s fonogrami, sekundarno radiofuzno dodajanje) ter na reproduciranje glasbenih del na fonogramih (v celoti povzeto po Trampuž, 1997).

Na podlagi recipročnih sporazumov med ustreznimi kolektivnimi organizacijami iz različnih držav je omogočeno kolektivno upravljanje pravic domačih avtorjev v tujini in tujih avtorjev pri nas. Domačim uporabnikom avtorskih del je na ta način omogočen dostop do repertoarja del avtorjev tako rekoč z vsega sveta (UIL, spletna stran). Avtorjem pa je omogočeno pridobivanje plačil s tujih trgov.

---

¹ Gre za Zakon o avtorski in sorodnih pravicah- ZASP, (Uradni list RS, št. [16/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [68/08](#), [110/13](#), [56/15](#), [63/16](#) – ZKUASP in [59/19](#)).

² Raziskovalni oddelek je pripravil že več raziskovalnih nalog o kolektivnih organizacijah. Gl. npr. Raziskovalna naloga št. 76/2009. Kolektivno upravljanje avtorskih pravic (dostopna na povezavi: [https://fotogalerija.dz-](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2009/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf)

[rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2009/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2009/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf)), Raziskovalna naloga št. 52/2013. Avtorska pravica in kolektivne organizacije (dostopna na povezavi: [https://fotogalerija.dz-](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2013/Avtorska_pravica_in_kolektivne_organizacije.pdf)

[rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2013/Avtorska_pravica_in_kolektivne_organizacije.pdf](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2013/Avtorska_pravica_in_kolektivne_organizacije.pdf)), Raziskovalna naloga št. 26/2012. Kolektivno upravljanje avtorskih pravic (dostopna na povezavi: [https://fotogalerija.dz-](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2012/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf)

[rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2012/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2012/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf)), Raziskovalna naloga št. 31/2014. Plačevanje računov kolektivnih organizacij: [https://fotogalerija.dz-](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2014/Placevanje_racunov_kolektivnih_organizacij.pdf)
[rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2014/Placevanje_racunov_kolektivnih_organizacij.pdf](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2014/Placevanje_racunov_kolektivnih_organizacij.pdf)).

Prednost kolektivnih organizacij je lažje podeljevanje licenc oz. dovoljenj za uporabo in monetizacija avtorjevih del. Kolektivne organizacije (v nad.: KO) so posrednik med tisočimi posameznimi avtorji in uporabniki njihovih del. Plačila avtorjev izvirajo iz številnih sporazumov kolektivnih organizacij z različnimi uporabniki. V digitalnem svetu kolektivne organizacije skrbijo za proaktivno monetizacijo novih vrst uporabe avtorjevih del. V letu 2018/19 so številne KO sklenile sporazum s Facebookom in tako prvič poskrbele za prihodke avtorjev iz tega naslova. KO se lahko izpogajajo za najboljše tarife. S svojo velikostjo (ekonomijo obsega) in pogajalsko močjo se lahko enakovredno pogajajo z veliki uporabniki. Digitalni svet je namreč pripomogel k nastanku velikih mednarodnih uporabnikov³ avtorskih del, ki imajo neizmerno pogajalsko moč. Na drugi strani se KO pogajajo v imenu številnih avtorjev in si prizadevajo za ustrezno plačilo za uporabo njihovih del. KO zbirajo in razdeljujejo nadomestila ter skrbijo, da zberejo denar za vse vrste uporabe del in za ustrezno razdelitev med avtorje. KO so dejavne tudi pri pravnem zastopanju avtorjev (npr. v sodnih postopkih in pri raznih poravnava z uporabniki), aktivne so pri lobiranju, zlasti pri sprejemanju področne zakonodaje (vse po CISAC, Global Collections Report 2019).

Hitremu tehničnemu razvoju, ki omogoča nove vrste uporabe avtorskih del, skuša slediti tudi nacionalna zakonodaja. Možnosti uporabe avtorskega dela v netelesni obliki oz. priobčitev javnosti so vse večje. Tako je bila leta 2001 z novelo ZASP-A sprejeta določba o pravici dajanja na voljo javnosti, ki je: *»izključna pravica, da se po žici ali brezžično, delo naredi dostopno javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njega s kraja in v času, ki ju sami izberejo«* (prim: 32a. člena ZASP).

Predlagatelj je v obrazložitvi predloga spremembe zakona navedel: *»Pravica dajanja na voljo javnosti je najpomembnejši avtorskopравни institut informacijske družbe: z njo dobivajo avtor, imetniki avtorskih pravic ter imetniki sorodnih pravic ingerence na področju digitalnih omrežij, zlasti interneta. Slednji pomeni za avtorsko pravo tako veliko spremembo, kot jo je svojčas pomenila iznajdba radiodifuzije. Razvoj informacijskih tehnologij in razmah uporabe svetovnega medmrežja je v polni meri zajel tudi avtorska dela in predmete sorodnih pravic. Ta se, pretvorjena v digitalno obliko, na veliko nalagajo, hranijo, ponujajo, transportirajo, prevzemajo in drugače manipulirajo v elektronskih omrežjih. Zlasti njihova ponudba (prodaja) na različnih strežnikih v omrežjih prevzema pomemben delež njihove klasične prodaje v obliki primerkov; napoved je, da bo ta delež še znatno naraščal.«* (ZASP-A, EPA 1211-II).

Napoved se je izkazala kot točno. Po podatkih CISAC⁴ o zbranih nadomestilih za uporabo avtorskih del s področja glasbe, avdiovizualnih del, vizualnih del, drame in literature je bilo leta

---

³ Npr.: **Youtube**. Gre za podružnico podjetja Google, ki uporabnikom omogoča nalaganje, ogled, ocenjevanje, skupno rabo, dodajanje v sezname predvajanja, poročanje, komentiranje videoposnetkov in naročanje na druge uporabnike. Youtube je kot brezplačni medij za objavo videoposnetkov postal sredstvo za promocijo neznanih filmskih in glasbenih avtorjev, ki so po tej poti prišli na druge javne medije, kot so radio in TV. Po podatkih za maj 2019 se na Youtube vsako minuto naloži za več kot 500 ur video vsebin. Ocenjuje se, da ima Youtube 15 milijard USD letnih prihodkov (Wikipedia 1). **Spotify** je švedsko podjetje za glasbeni *streaming* (pretočno digitalno predvajanje glasbe) (Wikipedia 2). Na slovenski trg je prišel šele julija 2020. Spotify je bil leta 2008 eden prvih ponudnikov poslušanja pretočne digitalne glasbe (*streaming*), danes pa velja za najbolj prepoznavnega in tudi najbolj priljubljenega. Število uporabnikov storitve Spotify se približuje 300 milijonom, od tega jih za poslušanje glasbe skoraj polovica tudi plačuje (vir: Siol). Spotify sodi med ponudnike licencirane digitalne vsebine, saj od imetnikov avtorskih pravic predhodno pridobi licenco ali dovoljenje. Nasprotno se je Youtube štel le za tehničnega posrednika ali platformo (t.i. *platform service*), saj na strežnik vsebino naložijo uporabniki sami in zato praviloma ni plačeval nadomestil avtorjem ali pa so bila ta zelo nizka (GESAC 1). Omogočanje dostopa do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, se po novem šteje za dajanje na voljo javnosti in mora ponudnik storitve pridobiti dovoljenje imetnika pravic, brez katerega bodo platforme odgovarjale za kršitve (Damjan, 2019).

⁴ CISAC (*International Confederation of Societies of Authors and Composers*), Mednarodna konfederacija društev avtorjev in skladateljev. CISAC po podatkih za leto 2018 združuje 239 kolektivnih organizacij iz 122 držav z več kot 4 milijoni avtorjev s področja avdiovizualnega, gledališkega, literarnega, glasbenega in vizualnega ustvarjanja (CISAC, Global Collections Report 2019).

2018 v svetovnem merilu pobranih rekordnih 9,65 milijarde EUR. Sredstva, zbrana iz digitalnih virov, so narastla za 29 % na 1,64 milijarde EUR, zlasti na račun naraščajočega trga glasbe in naročniškega videa na zahtevo (*video on demand*). V zadnjih 5 letih so se prihodki avtorjev iz digitalnih virov skoraj potrojili in imajo 17 % delež vseh zbranih nadomestil (v letu 2014 je bil digitalni delež še 7,5 %). Vodilne v svetovnem merilu so ZDA, Francija in Japonska, ki največ prispevajo k rasti sredstev, zbranih iz digitalnih virov. Ta rast je rezultat novih in razširjenih licenčnih sporazumov med kolektivnimi organizacijami in digitalnimi platformami (npr. Spotify, Facebook in za video na zahtevo z Netflixom in Amazonom) (CISAC, News Releases).

V strukturi pobranih nadomestil je imela daleč največji delež glasba: kar 88 % vseh sredstev oz. skoraj 8,5 milijarde EUR. V zadnjih 5 letih so se prihodki KO iz tega naslova konstantno povečevali in so v svetovnem merilu narastli za 26,8 % glede na leto 2014. Največ sredstev je zbranih v ZDA, v Franciji, na Japonskem, v Nemčiji in v VB.

Nadomestila za glasbo iz digitalnih virov so v letu 2018 znašala 1,6 milijarde EUR, kar pomeni 19,1 % vseh sredstev iz glasbe. V zadnjih 5 letih so prihodki glasbe na digitalnih medijih narastli za 185 %. Tudi tradicionalni viri (RTV, živa glasba in glasba iz ozadja⁵) so imeli dobre rezultate kljub nekoliko manjšim sredstvom iz RTV na račun manjšega oglaševanja, ki se je »preselilo« na digitalni trg (CISAC, News Releases).

Tabela št. 1: Razrez nadomestil za glasbo za svet (v milijonih EUR)

	Zbrana nadomestila	Rast	5 letna rast
VRSTA UPORABE			
TV in radio	3.294	-3,1 %	+ 6,5 %
živa glasba in glasba iz ozadja	2.568	+0,8 %	+15,8 %
digitalni trg	1.618	+29,6 %	+185 %
CD in video	658	-5,0 %	+30,0 %
zasebno kopiranje	258	-24,7 %	+37,2 %
sinhronizacija	26	-18,7 %	+23,2 %
javno izposojanje	16	-33,7 %	-39,9 %
objava	6,5	-3,2 %	-15,5 %
drugo	44	+0,5 %	-35,6 %
SKUPAJ	8.490	+1,8 %	+26.8 %

Vir: CISAC, Global Collections Report 2019, str. 15.

Države oz. regije z največjim deležem digitalnega trga so: Mehika (48,9 %), Švedska (42,8 %), Avstralija in Azija (36,6 %), Južna Koreja (34,8 %) in Kanada (30,9 %).

Tudi v Evropi se je pomen digitalnega trga v letu 2018 povečal, saj je v primerjavi s preteklim letom zrasel za skoraj 35 % (na 721 milijonov EUR). Zlasti na račun t.i. *streaminga* se je izkupiček v zadnjih 5 letih skoraj potrojil. Kljub temu pa ima digitalni trg v Evropi le 13,3 % delež vseh zbranih honorarjev – kar po mnenju CISAC kaže na podcenjenost avtorskih del, ki jih naložijo uporabniki sami na digitalne platforme. Najbolj se je digitalni trg povečal v Franciji, ki je več kot podvojila svoje prihodke iz tega naslova na račun novih dogovorov, ki jih je njihova kolektivna organizacija SACEM sklenila z digitalnimi platformami za svoj repertoar. V Nemčiji so v letu 2018 viri iz digitalnih trgov narastli za 41 % (CISAC, Global Collections Report 2019, str. 35).

⁵ T.i. »background music«: gre za glasbo v restavracijah, trgovinah, pri brivcih in frizerjih, v čakalnicah, dvigalih itd.

V tem pregledu bomo prikazali, kako imajo v nekaterih državah članicah EU urejeno zaračunavanje nadomestil za avtorske pravice na digitalnih platformah, pri čemer se bomo osredotočili predvsem na glasbo in na Youtube. V zvezi s tem bomo še kratko opisali vodilne kolektivne organizacije na področju glasbe.

Podatke smo pridobili predvsem od posameznih kolektivnih organizacij in njihovih združenj, pristojnih ministrstev in drugih organov ter iz javno dostopnih virov. Sestali pa smo se tudi s predstavniki Urada RS za intelektualno lastnino.

II PRIMERJALNI PREGLED MONETIZACIJE AVTORSKIH PRAVIC IN KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJ NA PODROČJU GLASBE

2.1 Stanje v Sloveniji

Kolektivne organizacije in kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic ureja Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) iz leta 2016, ki je nadomestil določbe, ki jih je o tem vseboval ZASP.

Urad za intelektualno lastnino je izdal naslednja dovoljenja za kolektivno uveljavljanje oziroma upravljanje pravic:

- Združenju skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (SAZAS) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe;
- Združenju avtorjev in nosilcev malih in drugih avtorskih pravic Slovenije (Društvo ZAMP) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih;
- Zavodu za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije (Zavod IPF) za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih;
- Slovenski avtorski in založniški organizaciji za pravice reproduciranja (SAZOR -GIZ) za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ter reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje preko obsega iz 50. člena ZASP;
- Zavodu za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije (Zavod AIPA) za kolektivno upravljanje pravic, in sicer:
  1. za soavtorje avdiovizualnih del, to je avtorja priredbe, pisca scenarija, avtorja dialogov, direktorja fotografije, glavnega režiserja, skladatelja filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v avdiovizualnem delu, in glavnega animatorja, če je animacija bistven element v avdiovizualnem delu pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, in pravice radiodifuzne retransmisije v primeru kabelske retransmisije avdiovizualnih del;
  2. za izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;
  3. za filmske producente pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;
- Društvu KOPRIVA za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, in ki pripada avtorjem, izvajalcem, proizvajalcem fonogramov in filmskim producentom.

Dovoljenje se glede delitve nadomestil nanaša samo na delitev nadomestil kolektivnim organizacijam, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic (vse povzeto po spletni strani UIL).

V Sloveniji nobena od kolektivnih organizacij nima dovoljenja UIL za upravljanje pravice dajanja na voljo javnosti (gl. zgoraj 32. a člen ZASP) in zato ne more skleniti skupnega sporazuma oz. določiti tarife za dajanje avtorskih del na voljo javnosti. Niti pravica dajanja na voljo javnosti niti pravica reproduciranja se po ZKUASP ne upravljata obvezno kolektivno. To pomeni, da avtorji oz. imetniki avtorskih pravice te pravice lahko sami urejajo z uporabniki in torej sami sklenejo pogodbo z npr. Youtubom ali Spotifyjem. Monetizacija oz. unovčenje uporabe avtorskopравnih del je možna, a je v sferi imetnikov pravic (povzeto in prirejeno po dopisu UIL, dostopnem na povezavi MMC RTV SLO).

Vprašanje monetizacije avtorskih pravic za uporabo glasbenih del na spletnih platformah se je še posebej izpostavilo v luči epidemije bolezni COVID 19, ko so številni koncerti in drugi glasbeni dogodki v živo zaradi različnih omejitev zbiranja odpadli⁶. Iz medijev⁷ je razbrati, da »98 % digitalne konzumacije (glasbe) predstavlja Youtube, ki ni monetiziran«, in da je po mnenju akterjev, vpetih v glasbeni posel, največji problem v tem, da »država ni podelila licence, s katero bi lahko kolektivna organizacija (ena od njih) pobirala nadomestila iz naslova avtorskih pravic za glasbo na Youtubeu« (Delo 1).

Kljub siceršnji možnosti, da se posamezni izvajalec pogaja sam s spletnimi velikani (npr. Youtubom), pa je pogajalsko izhodišče kolektivne organizacije boljše. Tudi pri tem pa je tarifa, ki se določi s skupnim sporazumom med KO in uporabnikom, odvisna od več dejavnikov. Tarifa mora odražati ekonomsko vrednost pravic, ki so predmet skupnega sporazuma, pri čemer se glede na okoliščine primera upošteva zlasti obseg repertoarja, obseg dovoljenja (licence), prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, itd. (prim. 45. člen ZKUASP).

Podatki združenja CISAC za leto 2018 (njegovi člani so AIPA, SAZAS in ZAMP; gl. zgoraj) o zbranih avtorskih honorarjih v Sloveniji pa so (še) ugodni. Slovenija, točneje njene KO, v evropskem merilu sodi med t.i. »strong performers«, torej med zelo uspešne, saj so zbrani avtorski honorarji v tem letu glede na leto 2014 narastli za 102%, kar gre po CISAC na račun izboljšanja učinkovitosti, ekonomije obsega in vključitve novih članov (CISAC, Global Collections Report 2019, str. 34).

Na področju glasbe je Slovenija po zbranih avtorskih honorarjih na 40. mestu v svetovnem merilu z 12 milijoni EUR in 15,2 % rastjo. Upoštevač vse repertoarje je Slovenija na 37. mestu z 18 milijoni EUR in 20,7 % rastjo. Na avdiovizualnem trgu je na 17. mestu in zbranimi 5.5 milijoni EURI (37 % rast).

Zbrani avtorski honorarji na prebivalca (*collections per capita*) pa znašajo za Slovenijo 8,55 EUR, kar jo uvršča na 16. mesto na svetu (svetovno povprečje za leto 2018 znaša 1,51 EUR na prebivalca). Po zbranih avtorskih honorarjih v primerjavi z GDP pa je Slovenija na 4. mestu na svetu, in sicer z 0,038% GDP, pri čemer je svetovno povprečje 0,014% GDP (vse po CISAC, Global Collections Report 2019).

---

⁶ Po podatkih Evropskega združenja kolektivnih organizacij (GESAC) so prvi izračuni v Nemčiji pokazali, da utegnejo glasbeni izvajalci v tem letu izgubiti 60 % dohodkov, zavarovalnice pa škode večinoma ne bodo krile (GESAC 2). Gl. tudi Delo: *Odpovedi koncertov in nastopov v živo pomenijo bankrot* (Delo 1).

⁷ Več o tem gl. npr: Delo: *Pomoč glasbenikom in glasbenicam je nujna* <https://www.delo.si/kultura/glasba/pomoc-glasbenikom-in-glasbenicam-je-nujna-300332.html> (Delo 2) in MMC RTV SLO: *Vsak klik na Partisu ali Youtubeu pahne slovenskega glasbenika v (še večjo) krizo* <https://www.rtvsi.si/zabava/glasba/vsak-klik-na-partisu-ali-youtubu-pahne-slovenskega-glasbenika-v-se-vecjo-krizo/521526>.

2.2 Avstrija

Delovanje kolektivnih organizacij je urejeno z Zakonom o kolektivnih organizacijah⁸ iz leta 2016. Nadzor nad njimi opravlja samostojni nadzorni organ⁹ v sklopu pravosodnega ministrstva. Njegova najpomembnejša naloga je podeljevanje in odvzem dovoljenj kolektivnim organizacijam ter njihovo sankcioniranje v primeru kršitev.

Posebne zakonodaje o monetizaciji avtorskih pravic na digitalnih platformah ni. Prav tako na tem (digitalnem) področju ni predpisano obvezno kolektivno upravljanje pravic avtorjev (dopis Aufsichtsbehörde für die Verwertungsgesellschaften z dne 21. 7. 2020).

Trenutno v Avstriji deluje 9 kolektivnih organizacij.¹⁰ Zakon jim omogoča monopol, saj na vsakem področju deluje le ena kolektivna organizacija, kar uporabnikom omogoča, da vsa dovoljenja dobijo le pri eni organizaciji (t.i. *One-Stop-Shop*). Na področju glasbenih del je najpomembnejša AKM (*Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger*), ki zastopa avtorje, skladatelje in glasbene založnike. Ima okoli 21.000 članov. Organizirana je kot zadruga z omejeno odgovornostjo¹¹. Za učinkovito zastopanje interesov svojih članov v tujini ima AKM sklenjene številne sporazume s tujimi KO. Plačila za uporabo repertoarja glasbenih del se uporabnikom zaračunavajo na podlagi skupnih sporazumov ali avtonomnih tarif. AKM in njena hčerinska družba Austromechana sta skupaj izdali tudi splošne poslovne pogoje za pridobitev dovoljenja za uporabo glasbe na internetu in številne tarife za različne vrste online uporabe glasbe (za t.i. webcasting, podcaste, glasbo in video na zahtevo, za streaming raznih dogodkov itd.)¹² (povzeto po spletni strani Ministrstva za pravosodje in po AKM).

AKM in Austromechana imata z Youtubom že od leta 2013 sklenjen sporazum, na podlagi katerega skladatelji in avtorji dobijo od Youtuba plačila za predvajanje glasbenih videov. Kot je znano, Youtube iz naslova reklam, ki se predvajajo ob glasbenem videu, pridobi sredstva, katerih del se nato izplača avtorjem glasbe (DerStandard). Obe strani sta bili po poročanju medijev s sklenjenim dogovorom zadovoljni. O natančni višini zneskov pa javnost ni bila obveščena (vir: Inštitut za avtorsko in medijsko pravo). Zdi se, da so avtorji na splošno zadovoljni, saj že omenjeni nadzorni organ ni prejel nobenih pritožb (dopis Aufsichtsbehörde für die Verwertungsgesellschaften z dne 21. 7. 2020).

Po podatkih CISAC za leto 2018 so imele avstrijske KO dobre rezultate, saj so po zbranih sredstvih na glasbenem področju bile na 17. mestu z 91 milijoni EUR. Dosegle so odličen rezultat na prebivalca, saj so v svetovnem merilu bile na 5. mestu z zbranimi 14,25 EUR. Delež nadomestil v GDP pa je znašal 0,033 %, kar je avstrijske KO uvrstilo na 8. mesto v svetovnem merilu (CISAC, Global Collections Report 2019).

---

⁸ *Verwertungsgesellschaftengesetz 2016* - v nemščini je dostopen na: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20009532>.

⁹ *Aufsichtsbehörde für die Verwertungsgesellschaften*. Spletna stran: <https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften~275.de.html>.

¹⁰ Njihov seznam in pristojnosti so navedene na spletni strani Ministrstva za pravosodje: <https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/verwertungsgesellschaften-und--einrichtungen~2c94848b5af5744b015bf26a27f71b97.de.html>

¹¹ Nem.: *Genossenschaft mit beschränkter Haftung*.

¹² V nemščini so dostopni na: <https://www.akm.at/service/formulare-infos/musiknutzer/tarife/>.

2.3 Češka

Področje avtorskih pravic v tej državi ureja Zakon o avtorskem pravu.¹³ Na kolektivno upravljanje avtorskih pravic se nanaša IV. poglavje zakona (od 95. do 104b. člena). Za kolektivno upravljanje glasbenih avtorskih del obstaja samo ena organizacija (OSA – *Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.*) (OSA, spletna stran)

Iz pojasnila navedene organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic na glasbenem področju med drugim izhaja, da je kolektivno upravljanje avtorskih pravic na glasbenem področju prostovoljno. Avtorji (ne pa interpreti, npr. pevci) lahko torej sklenejo pogodbo z OSA za kolektivno upravljanje svojih avtorskih pravic ali pa tudi ne. Trenutno ima OSA sklenjene sporazume s platformami Youtube, Facebook in Instagram, v postopku sklepanja pa so še sporazumi s platformama TikTok in SoundCloud. Kar se tiče storitev pretočnega prenosa glasbenih del, je OSA sklenila sporazume s platformami Spotify, Apple Music, YouTube Music, Deezer, Amazon Music in TIDAL (odgovor OSA).

Zadovoljstvo avtorjev z višino izplačanih nadomestil se v zadnjem času izboljšuje. Glede na porast uporabe storitev teh platform na območju države tudi narašča višina samih nadomestil. Kljub temu pa še naprej obstaja razlika med dobički platform in dejanskimi prejemki avtorjev iz naslova nadomestil za avtorske pravice. Še vedno je lahko zaznati majhno pripravljenost velikih uporabnikov avtorskih pravic za razumno delitev dobičkov oz. prihodkov z nosilci avtorskih pravic (odgovor OSA).

Glede na izkušnje pri pogajanjih za sklenitev pogodb o kolektivnem upravljanju avtorskih pravic OSA meni, da z ozirom na širok nabor avtorsko zaščitene del prostovoljno kolektivno upravljanje za glasbeno področje ni najboljša rešitev. Boljše bi bilo razširjeno kolektivno licenciranje, pri katerem kolektivna organizacija upravlja tudi tista avtorska dela, za katera imetniki pravic niso sklenili pogodbe z organizacijo za kolektivno upravljanje. S tem bi se omogočilo pokritje licenciranja za celotni repertoar navedene organizacije. Sedanji režim je do sedaj v veliki meri oteževal pogajanja in v nekaterih primerih celo ogrozil samo sklenitev sporazuma med organizacijo za kolektivno upravljanje avtorskih pravic in spletno platformo – uporabnikom (odgovor OSA).

Na spletni strani navedene organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic je poleg ostalega navedeno, da ima v svojem repertoarju skupaj 518.349 glasbenih del in da zastopa skupaj 9691 domačih nosilcev avtorskih pravic. Pri tem tako število glasbenih del kot tudi število nosilcev pravic iz leta v leto narašča. Iz drugih držav OSA zastopa 3.931.465 nosilcev avtorskih pravic s skupaj 73.343.385 glasbenimi deli, nadomestila za avtorska dela pa plačuje v 103 državah. Skupaj podpira 246 glasbenih projektov. Vsak avtor prejme 88 % od zbranih zneskov nadomestil (OSA, spletna stran).¹⁴

Po podatkih CISAC je Češka glede zbranih avtorskih honorarjev vseh vrst na prebivalca s 4,19 EUR na 29. mestu v svetu. Po deležu avtorskih honorarjev v BDP zaseda 26. mesto, in sicer je delež avtorskih honorarjev v tej državi leta 2018 znašal 0,022 % BDP (Slovenija je na 4. mestu z 0,038 %). Po zbranih honorarjih samo na področju glasbe je Češka na 27. mestu (Slovenija je 40.). Delež Češke je v letu 2018 znašal 0,4 % zneska vseh zbranih avtorskih honorarjev v svetu (delež Slovenije je bil 0,1 %) ¹⁵ (CISAC, spletna stran).

¹³ *Zákon č. 121/2000 Sb.; Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)*. Dostopen je v češkem jeziku na spletni strani: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121/zneni-20190215#cast10>.

¹⁴ Več o finančnih in drugih vidikih kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na Češkem je mogoče prebrati v poročilu OSA za leto 2019, ki je v angleščini dostopno na spletni strani: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/202-attachment-OSA-annual-report-2019-web.pdf>.

¹⁵ Kar je glede na razliko v številu prebivalcev med državama tudi razumljivo.

2.4 Estonija

Estonski Zakon o avtorski pravici¹⁶ v 9. poglavju vsebuje določbe glede kolektivnega upravljanja avtorskih pravic. Kolektivne organizacije za upravljanje avtorskih pravic lahko glede na 76. člen zakona ustanovijo avtorji, izvajalci, proizvajalci fonogramov, ponudniki radiodifuznih (*broadcasting*) storitev ter drugi nosilci avtorske in sorodnih pravic. Kolektivne organizacije so neprofitna združenja, ki so ustanovljena v skladu z določbami Zakona o neprofitnih združenjih¹⁷ in posebnostmi, ki jih določa Zakon o avtorski pravici. Uveljavljanje pravic prek kolektivnih organizacij je obvezno le za kabelske retransmisije avtorskih del ali del s sorodnimi pravicami (razen če je nosilec pravic ponudnik radiodifuznih storitev) in v posebej določenih primerih. Kolektivna organizacija ima pravico do vseh potrebnih informacij glede uporabe avtorskih del in del s sorodnimi pravicami s strani uporabnikov (Raziskovalna naloga št. 52/2013).

V Estoniji je med kolektivnimi organizacijami za upravljanje avtorskih pravic na glasbenem področju treba omeniti predvsem naslednje tri: Estonsko združenje proizvajalcev fonogramov (*Estonian Association of the Phonogram Producers*), Združenje estonskih izvajalcev (*Estonian Performers Association*) in kot najpomembnejše Estonsko avtorsko združenje (*The Estonian Authors' Society*) (Raziskovalna naloga št. 31/2014).

Iz odgovora Estonskega avtorskega združenja na naše vprašanje glede monetizacije avtorskih pravic na področju glasbenih del izhaja, da je navedeno združenje sklenilo pogodbe oz. sporazume s platformami Youtube, Spotify, Apple, Tidal, Facebook ter še z nekaterimi drugimi. Pričakovanja avtorjev glede višine nadomestila za uporabo glasbenih del pa so višja od realnega stanja in nekateri avtorji tudi težko sprejmejo dejstvo, da razširjanje njihovih del po spletu na nek način pomeni razvrednotenje teh del. Na splošno bi bil zaželen višji delež nadomestil za uporabo avtorskih del na spletu (povzeto po odgovoru Estonskega avtorskega združenja).

Estonski glasbeniki in proizvajalci fonogramov pa glede na odgovor Združenja estonskih izvajalcev prejemajo plačila s strani digitalnih platform večinoma samo prek neposrednih individualnih pogodb, torej ne gre za pretežno kolektivno pobiranje nadomestil. Estonsko avtorsko združenje sicer tudi, kot rečeno, kolektivno pobira nadomestila za avtorje glasbenih del, vendar pa so ti zneski relativno nizki glede na skromen delež lokalnega repertoarja v okviru Youtubea. Za zbiranje nadomestil je treba zagotoviti, da ima Youtube točne informacije o nosilcih pravic (*Content ID*). Estonska stran je pripravljena s tem v zvezi zagotoviti vse potrebne podatke, vendar pa Youtube ne kaže posebnega interesa po njihovem sprejemanju. Na skupnem sestanku je tako predstavnik Googlea pojasnil, da se tej korporaciji namenjanje sredstev za ukvarjanje z repertoarjem tako majhnih držav, kot je Estonija, ne zdi zelo pomembno (povzeto po odgovoru Združenja estonskih izvajalcev).

Iz pojasnila estonskega pravosodnega ministrstva med drugim izhaja, da kolektivno upravljanje pravice dajanja glasbenih avtorskih del na voljo javnosti na spletu ni predpisano kot obvezno, vendar pa kolektivne organizacije dejansko za svoje člane izvajajo to dejavnost. Ko je Estonsko avtorsko združenje leta 2014 sklenilo pogodbo z Youtubom, je slednji pričel z oglaševanjem v Estoniji ter s plačevanjem avtorjem določenega odstotka prihodkov od oglaševanja za glasbene videoposnetke, izdelane v Estoniji in naložene na Youtube. Organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic sicer izvajajo za svoje člane običajne storitve, tako kot tudi v drugih državah, ki se nanašajo na omogočanje posredovanja glasbenih avtorskih del javnosti (odgovor estonskega pravosodnega ministrstva).

---

¹⁶ *Copyright Act*, ki je v angleščini dostopen na spletni strani <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/525112013002/consolide/current>.

¹⁷ *Non-profit Associations Act* ki je v angleščini dostopen na spletni strani <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/510042014003/consolide/current>.

Estonija je po podatkih CISAC glede zbranih avtorskih honorarjev vseh vrst na prebivalca s 4,36 EUR na 28. mestu v svetu (Slovenija kot primerljiva država po številu prebivalcev zaseda 16. mesto). Po deležu avtorskih honorarjev v BDP je na 23. mestu (Slovenija je na 4. mestu), in sicer je delež avtorskih honorarjev v tej državi leta 2018 znašal 0,022 % BDP. Po zbranih honorarjih samo na področju glasbe Estonije ni med prvimi 50 državami na svetu, Slovenija pa v tem primeru zaseda 40. mesto (CISAC, spletna stran).

2.5 Finska

Na Finskem je delovanje kolektivnih organizacij urejeno v Zakonu o kolektivnem upravljanju avtorske pravice (Act on the Collective Management of Copyright (1494/2016)). Trenutno tam deluje 7 kolektivnih organizacij (APFI, Filmex, Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto in Teosto), ki zastopajo avtorje, izvajalce in druge imetnike avtorskih pravic ter upravljajo z njihovimi pravicami (Ministrstvo za izobraževanje in kulturo).

Teosto združuje skladatelje, pisce besedil, aranžerje in glasbene založnike. Zastopa jih glede pravic javnega izvajanja (*public performance*) in mehanske reprodukcije. Organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1928, zastopa čez 33 tisoč finskih in skoraj 3 milijone tujih glasbenih avtorjev. Zanje zbira in razdeljuje avtorske honorarje za javno izvajanje in reprodukcijo njihove glasbe na Finskem. Zbrana plačila izplačujejo avtorjem štirikrat na leto. Zadnje izplačilo je bilo opravljeno 11.6. 2020 in z njim je bilo avtorjem in založbam na glasbenem področju razdeljenih za 26,3 milijone EUR honorarjev, od tega približno polovica domačim avtorjem oz. imetnikom pravic. Največ denarja so zbrali od predvajanja glasbe na domačih RTV programih (12,2 milijona EUR), iz naslova javnega nastopanja na koncertih in festivalih ter na račun glasbe iz ozadja pa okoli 10,6 milijona EUR. Iz internetnih oz. digitalnih virov je bilo na račun online streaminga (uporabnika Spotify in Youtube) razdeljeno 1,27 milijona EUR.

Tokratna izplačila so bila opravljena na podlagi plačil za uporabo glasbenih avtorskih pravic iz leta 2019, tako da se vpliv korona krize še ne pozna. Vpliv odpovedanih koncertov se bo zaznal šele konec tega leta in naslednje leto. Sprejetih pa je bilo več ukrepov, ki naj bi omilili krizo. Teosto med drugim navaja poseben finančni sklad za pomoč glasbenikom, možno je dobiti tudi predujem na račun izplačil, če so le ta v preteklih dveh letih znašala nad 3000 EUR letno. Teosto pa je uvedel tudi nov poenostavljen način dajanja licenc za *live streaming*, saj je ta način predvajanja glasbe nadomestil številne odpovedane koncerte.

Sicer pa ima Teosto na svoji spletni strani podrobno opisane informacije o uporabi glasbe na Youtubeu¹⁸. Temeljno izhodišče za online storitve je, da morajo nadomestila avtorjem in založnikom glasbe temeljiti na določenem procentu prihodkov, ki ga Youtube dobi iz naslova oglaševanja. Pri tovrstnih storitvah (*advertisement-funded services*) so avtorski honorarji med Youtube in Spotify primerljivi. Če gre za plačano storitev, pa avtorji dobijo določen odstotek od naročnin (povzeto po spletni strani Teosto 2).

Po podatkih, ki smo jih prejeli od ministrstva, pristojnega za kulturo, na Finskem ni obveznega kolektivnega upravljanja pravice priobčitve javnosti za glasbena dela. V praksi pa se dovoljenja za uporabo glasbenih del večinoma dajejo prek kolektivnih organizacij. Teosto je že pred leti sklenil sporazume s poglavitnimi uporabniki online storitev (Youtube¹⁹ in Spotify). Za producente in izvajalce praviloma velja, da dovoljenja dajejo založbe, sami pa dobijo delež, ki je dogovorjen z založbo. Na splošno imetniki pravic, zlasti avtorji in izvajalci, niso ravno zadovoljni s honorarji, ki jih prejmejo od Youtuba in Spotifyja. Po informaciji, s katero razpolagajo na ministrstvu, naj bi glasbeni avtorji oz. imetniki pravic prejeli približno polovico denarja, ki ga Youtube iztrži od reklame, ki je vezana na glasbeni spot na Youtubeu. V odnosu

¹⁸ V angleškem jeziku so dostopne na spletni povezavi:

<https://www.teosto.fi/en/teosto/articles/youtube-faq-en> (Teosto 1).

¹⁹ S spletne strani Teosto izhaja, da je bil noveliran sporazum z njim sklenjen februarja 2018.

s Spotifyem pa nesoglasja izvirajo predvsem iz načina plačevanja (dopis finskega Ministrstva za izobraževanje in kulturo z dne 17. 7. 2020).

Sicer pa je Finska s svojimi kolektivnimi organizacijami po podatkih CISAC po zbranih avtorskih honorarjih na prebivalca v samem svetovnem vrhu: s 17,74 EUR je na četrtem mestu. Po deležu avtorskih honorarjev v BDP pa je na tretjem mestu, tik pred Slovenijo; finski delež je leta 2018 znašal 0,042 % BDP. Po zbranih honorarjih na področju glasbe so finske KO na 22. mestu in so zbrale 64 milijonov EUR. Če upoštevamo vse repertoarje, pa so na 21. mestu na svetu (98 milijonov EUR).

Skupaj z ostalimi skandinavskimi državami ima Finska odlične rezultate tudi na digitalnem področju, zlasti na račun naročniškega streaminga na področju glasbe. Na Finskem je leta 2018 narastel za 9,3 % v primerjavi s preteklim letom. Digitalni trg je v Skandinaviji dvakrat večji od evropskega povprečja in znaša 26,5 % vseh zbranih honorarjev. Njegova uspešnost izvira tudi iz tesnega medregijskega sodelovanja, ki je prinesel večjo učinkovitost pri zbiranju nadomestil. Gre za širjenje iniciative Polaris Music Hub²⁰, ki daje večozemeljske licence za storitve streaminga (vse po CISAC, Global Collections Report 2019).

2.6 Francija

Kolektivno upravljanje avtorskih pravic se je v tej državi pričelo leta 1777, in sicer na področju gledališča v zvezi z dramskimi in literarnimi deli. Kolektivno upravljanje je sicer najbolj značilno za glasbeno področje. Prva kolektivna organizacija za upravljanje avtorskih pravic na glasbenem področju je bila v Franciji ustanovljena sredi 19. stoletja. Področje avtorskih pravic ureja Zakonik o intelektualni lastnini,²¹ in sicer je delovanje organizacij za kolektivno upravljanje avtorskih pravic urejeno predvsem v členih od L321-1 dalje (Raziskovalna naloga št. 52/2013).

Zakonik o intelektualni lastnini med drugim določa, da so lahko kolektivne organizacije pravne osebe, organizirane v kakršnikoli statusni obliki, vendar pa mora biti njihov osnovni namen upravljanje avtorskih in sorodnih pravic za večje število članov – imetnikov pravic, in sicer na podlagi zakonskih določil ali posebnih pogodb. Kolektivne organizacije morajo biti bodisi nadzorovane s strani svojih članov ali pa morajo imeti neprofiten značaj (člen L321-1).

Zakonik tudi določa, da imajo kolektivne organizacije pravico prirediti višino tarif načinu uporabe del. Organizacije imajo pravico zadržati del pobranih nadomestil in jih uporabiti v ekonomske, kulturne ali dobrodelne namene. Poleg Zakonika o intelektualni lastnini morajo kolektivne organizacije spoštovati še določbe Trgovinskega zakonika (*Code de commerce*), ki ureja pravo gospodarskih družb, kar pomeni, da imajo člani pravico nadzorovati delovanje posamezne kolektivne organizacije. Nadzor nad delovanjem organizacij pa izvaja tudi Ministrstvo za kulturo, ki zagotavlja, da so zadostno zavarovani ekonomski interesi članov organizacij. Ministrstvo je odgovorno še za izdajo uradnega dovoljenja za ustanovitev kolektivne organizacije. Organizacije morajo poslati svoje statute in letna računsko poročila v pregled ministrstvu, prav tako ga morajo obvestiti o kakršnihkoli spremembah določb statutih ali pravil v zvezi s pobiranjem in delitvijo nadomestil (Raziskovalna naloga št. 76/2009).

Francija je po podatkih CISAC glede zbranih avtorskih honorarjev vseh vrst na prebivalca z 19,61 EUR na 3. mestu v svetu. Po deležu avtorskih honorarjev v BDP zaseda celo prvo mesto, in sicer je delež avtorskih honorarjev v tej državi leta 2018 znašal 0,056 % BDP. Po zbranih honorarjih samo na področju glasbe je Francija na drugem mestu, pred njo so samo

---

²⁰ Nordijsko združenje KO. Več o njem gl. spletno stran: <https://polarismusicclub.com/about-polaris-hub/>.

²¹ *Code de la Propriété Intellectuelle*. Dostopen je na spletni strani: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069414>.

ZDA. Delež Francije je leta 2018 znašal 11,9 % zneska vseh zbranih avtorskih honorarjev v svetu (CISAC, spletna stran).

V tej državi deluje 22 kolektivnih organizacij, ki se razlikujejo glede na vrste del in kategorije imetnikov pravic. Najstarejša in ena izmed najpomembnejših organizacij na področju glasbe v svetu je kolektivna organizacija SACEM (*Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique*), organizacija za varstvo pravic avtorjev, skladateljev in urednikov glasbenih del (Wikipedia 4). Na kratko jo prikazujemo v nadaljevanju.

SACEM

Temeljna naloga SACEM je zbiranje plačil iz naslova avtorskih pravic in njihova prerazporeditev avtorjem, skladateljem ter založnikom. Med drugim spodbuja ustvarjanje novih repertoarjev, podpira nastope v živo, pomaga mladim avtorjem, skladateljem in umetnikom, varuje njihove interese ipd. SACEM je zasebna (*société civile*) neprofitna organizacija v lasti in upravljanju avtorjev, skladateljev in založnikov. Njen repertoar je zelo obsežen: popevke (pesmi), rock, jazz, rap, simfonije, komorna in elektronska glasba, filmska glasba, avdiovizualni glasbeni program itn. Skupaj ima več kot 176.150 domačih in tujih članov (169.630 avtorjev in 6520 založnikov). Po podatkih na njeni spletni strani je bilo leta 2019 iz naslova avtorskih pravic skupaj zbrano okoli 1.120.000.000 EUR (231 milijonov za glasbo na spletu, vključno z videom na zahtevo) in od tega je bila večina razdeljena med nosilce avtorskih pravic, 32,4 milijona EUR pa je bilo mdr. namenjeno tudi za podporo kulturnim dejavnostim (SACEM, spletna stran).

SACEM je tudi prva kolektivna organizacija za upravljanje avtorskih pravic na svetu, ki je s platformo Youtube v letu 2013 podpisala pogodbo o uporabi svojega repertoarja v zelo velikem obsegu (SACEM and UMPG sign global YouTube agreement, spletna stran).

SACEM je sicer že leta 1999 kot prva organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic podpisala sporazum o razširjanju glasbenih del na spletu. Leta 2008 je podpisala sporazum s platformo Spotify, leta 2013 pa je, kot rečeno, sklenila sporazum o licenciranju tudi s platformo Youtube, po kateri se razdeljujejo nadomestila iz avtorskih pravic za glasbena dela, ki se razširjajo po spletu. Kljub sklenjenim sporazumom pa je SACEM med sprejemanjem evropske zakonodaje sprejela stališče, da je treba njene določbe razvijati tako, da se zagotovi boljše nagrajevanje avtorjev, skladateljev in izdajateljev, katerih dela so javnosti dostopna na navedenih platformah. V primeru Youtuba se je namreč slednji skliceval na svoj status ponudnika spletnih storitev, da bi se lahko v celoti izognil kršitvam avtorskih pravic. SACEM je tudi v stalnem postopku pogajanja z vsemi spletnimi platformami, da bi varovala interes svojih članov na področju dostopa do avtorskih del na spletu (Odgovor SACEM).

Glede na pojasnilo francoskega kulturnega ministrstva avtorske pravice na področju glasbenih del niso predmet obveznega kolektivnega upravljanja. Kljub temu pa velika večina avtorjev zaupa upravljanje svojih avtorskih pravic kolektivnim organizacijam. SACEM kot najpomembnejša organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic je že pred leti sklenila sporazume oz. pogodbe za uporabo svojega repertoarja s platformami, kot sta poleg Youtuba še npr. Facebook in Instagram, ter s tem v zvezi prejema tudi finančna sredstva. Trenutno potekajo pogajanja za sklenitev sporazumov še z nekaterimi drugimi platformami. Youtube četrletno obvešča SACEM o seznamu avtorskih del, ogledanih v vsakih od držav, ki jih pokriva sporazum, ter o prihodkih od oglaševanja. SACEM potem s svojim orodjem za avtomatično identifikacijo natančno določi število ogledov za vsako avtorsko glasbeno delo in s tem povezano višino nadomestil, ki pripadajo določnemu avtorju (odgovor francoskega kulturnega ministrstva).

Aktualne razmere v svetu zaradi koronavirusne bolezni 19 so privedle do odpovedi velikega števila predstav in koncertov v živo. Številni glasbeniki so zaradi tega predlagali izvedbo koncertov, ki se v živo predvajajo na spletu. S tem v zvezi je bila v okviru SACEM sprejeta odločitev, da ta kolektivna organizacija del sredstev, zbranih od spletnih platform, porabi za

plačilo teh koncertov na spletu. Pogoj za plačilo koncertov je njihova brezplačnost ter vsaj 1000 ogledov. Ta ukrep je veljal v času od 15. marca do 31. avgusta 2020. Za čas po koncu trenutne zdravstvene krize je bila predvidena nadomestitev opisanega izrednega ukrepa z novimi, bolj trajnimi metodami razdeljevanja prihodkov iz živega oddajanja. Orodja za prepoznavanje glasbe na platformah še niso bila razvita do te mere, da bi lahko prišli do natančnih podatkov o predstavah v živo, zato SACEM ni mogel razdeljevati sredstev zgolj na tej podlagi, pač pa so morali avtorji sami prijaviti nastop v živo pri SACEM, če so hoteli priti do nadomestila. Nadomestilo za nastope v živo je bilo sestavljeno iz dveh elementov: iz minimalnega zneska in iz dodatnega zneska, ki je odvisen od števila ogledov. Minimalni zneski so znašali:

- za prenos koncerta v živo, ki je trajal približno 4 ali 5 minut: 10 EUR;
- za prenos koncerta v živo, ki je trajal največ 20 minut: 46,35 EUR;
- za prenos koncerta v živo, ki je trajal več kot 20 minut: 76 EUR.

Dodatno nadomestilo za vsak ogled je znašalo 0,001 EUR (odgovor francoskega kulturnega ministrstva).

Prav v zvezi z opisanim ukrepom trenutno v Franciji ni posebne zakonodaje. V naslednjih mesecih pa je predvidena implementacija 17. člena (Uporaba varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu) Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES. Treba je tudi poudariti, da se je Francija vedno zavzemala za zagotavljanje poštenega nagrajevanja avtorjev, še posebej v njihovem razmerju do platform, kot je npr. Youtube (odgovor francoskega kulturnega ministrstva).

2.7 Nemčija

Nemški Zakon o avtorski pravici (*Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, UrhG*) sicer omenja kolektivne organizacije, a jih ne ureja. Ta materija je vsebovana v Zakonu o upravljanju avtorskih in sorodnih pravic v kolektivnih organizacijah (*Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften*²², VVG). Kolektivne organizacije morajo za svoje delovanje pridobiti dovoljenje. Dovoljenje jim izda Nemški patentni urad (*Das Deutsche Patent- und Markenamt- DPMA*), nadzor nad njimi pa izvaja tudi Zvezni kartelni urad (*Bundeskartellamt*), saj imajo kolektivne organizacije dejanski monopol. Po podatkih Patentnega urada ima trenutno dovoljenje za delovanje 13 kolektivnih organizacij²³ (spletna stran DPMA).

Na področju glasbe je treba omeniti organizacijo GEMA²⁴ (Družba za izvajalske in mehanične pravice na glasbenih delih), katere člani so skladatelji, tekstopisci in glasbene založbe. GEMA ima okoli 74.000 članov, na podlagi pogodb z drugimi KO pa zastopa še skoraj dva milijona imetnikov pravic z vsega sveta. V letu 2018 je imela čez milijardo EUR prihodkov, od katerih je med člane oz. imetnike pravic razdelila okoli 860 milijonov EUR. Na področju online storitev je imela 105 milijonov EUR prihodkov, kar je za polovico več kot leta 2017. Prvič so imeli tudi omembe vredne prihodke od licenc za video na zahtevo: čez 27 milijonov EUR, kar so dosegli po dolgotrajnih pogajanjih z Netflixom in Maxdomom o tarifah za tovrstne licence. Velik porast prihodkov je bil tudi na področju t.i. streaminga, in sicer zaradi večjega obsega oz. povpraševanja po storitvi in pa tudi zaradi sklenitve pogodb z Youtubom, Facebookom in Spotifyjem. Kljub temu, da so zadovoljni z rezultatom, pa se GEMA zaveda, da prihodki na

²² V nemščini je dostopen na povezavi: <https://www.gesetze-im-internet.de/vgg/BJNR119010016.html>.

²³ Seznam je dostopen na spletni povezavi:

https://www.dpma.de/dpma/wir_ueber_uns/weitere_aufgaben/verwertungsges_urheberrecht/aufsicht_verwertungsges/liste_vg/index.html.

²⁴ *Gesellschaft für musikalische Aufführungs und mechanische Vervielfältigungsrechte.*

<https://www.gema.de/>. Več o njej in njenem delovanju gl. že omenjeno raziskovalno nalogo 52/2013.

področju online storitev še vedno ne odražajo dejanske uporabe glasbe na internetu (GEMA, Jahrbuch 2019 -2020).

Varovana avtorska dela so predmet različnih tarif. Vsebina oz. višina posamezne glasbene tarife je različna: tako obstaja npr. posebna tarifa za koncerte resne glasbe, tarifa za sejme in prireditve, tarifa za glasbo pri bogoslužju, tarifa za glasbo v erotičnih lokalih, tarifa za glasbo v prometnih sredstvih, tarifa za glasbo na odrih in v gledališčih, itd. Posebne tarife veljajo tudi za glasbo na internetu. Teh je trenutno okoli 12²⁵. Tako obstaja tarifa za prenos (*download*) glasbe in glasbenih videov, za streaming glasbe in videov, za podcaste, glasbo na zahtevo v oblaku (*MoD Cloud Services*) (povzeto po spletni strani GEMA, tarife).

Iz odgovora, ki smo ga prejeli od nemškega Patentnega urada, izhaja, da ni posebne zakonske ureditve o upravljanju avtorskih pravic v digitalnem okolju. Prav tako imetniki avtorskih pravic niso dolžni skleniti sporazuma s KO – torej ni predpisano obvezno kolektivno upravljanje in jih v praksi pogosto upravljajo avtorji sami. Po vedenju Patentnega urada ima samo GEMA sklenjen sporazum z Youtubom, pri čemer pa imetniki pravic niso popolnoma zadovoljni z načinom, po katerem GEMA od platform pridobljena sredstva deli med avtorje (dopis Patentnega urada z dne 28. 7. 2020).

Sicer pa je treba omeniti, da sta bila GEMA in Youtube v sedemletnem sporu glede glasbenih videov. Po izteku medsebojne začasne pogodbe leta 2009 (Youtube je bil v Nemčiji prisoten že od leta 2005) se nista mogla sporazumeti o novi tarifi, kar je rezultiralo v sodni prepovedi online predvajanja videov iz Geminega repertoarja – seveda tudi na škodo avtorjev in izvajalcev. V letu 2016 sta GEMA in Youtube sklenila poravnavo za javnosti nerazkrito vsoto (Wikipedia 3).

Po podatkih CISAC za leto 2018 je Nemčija po zbranih nadomestilih v samem svetovnem vrhu, saj je na četrtem mestu za ZDA, Francijo in Japonsko. Njene KO so na področju glasbe zbrale 758 milijonov EUR. Nemčija je imela velik porast na digitalnem trgu, predvsem na račun streaminga (čez 40 % glede na leto 2017). Po zbranih nadomestilih na prebivalca pa je na 13. mestu z 9,72 EUR. Glede na delež avtorskih nadomestil v GDP je na 18. mestu (0,024 % GDP) (povzeto po CISAC, Global Collections Report 2019).

III ZAKLJUČEK

Po podatkih za leto 2018 so kolektivne organizacije, članice CISAC, v svetovnem merilu zbrale skoraj 10 milijard EUR nadomestil za avtorske pravice. Z razvojem tehnologij narašča tudi možnost uporabne glasbe na digitalnih oz. internetnih medijih. V zadnjih petih letih so prihodki na račun glasbe iz digitalnih medijev narasli za 185 %. Zaradi pandemičnega izbruha bolezni COVID 19 so bili in najbrž še bodo v letu 2020 številni glasbeni dogodki v živo odpovedani, številni glasbeniki bi si zato želeli učinkovito monetizacijo glasbenih pravic na digitalnem trgu.

V pregledanih državah posebne pravne ureditve glede avtorskih pravic na digitalnih trgih nismo zasledili. Prav tako niso nikjer omenili, da bi bilo obvezno njihovo upravljanje v kolektivnih organizacijah, torej jih avtorji lahko uveljavljajo sami. V pregledanih naključno izbranih državah pa imajo vse pomembne kolektivne organizacije na področju glasbe sklenjene tarifne sporazume z Youtubom, kar v Sloveniji ni primer.

Avstrijska AKM in njena hčerinska družba imata že od leta 2013 sklenjen sporazum z Youtubom, določeni so tudi splošni poslovni pogoji in tarife za različne vrste uporabe online

---

²⁵ Dostopne so na spletni strani: <https://www.gema.de/musiknutzer/tarife-formulare/>. Gl. *Musiknutzung im Internet*.

glasbe. Zdi se, da v praksi na tem področju ni večjih težav. Avstrijske članice CISACA imajo dobre rezultate, saj so v letu 2018 zbrale 14,25 EUR na prebivalca, po čemer so na 5. mestu na svetu.

Na **Češkem** glasbena avtorska dela kolektivno upravlja samo ena organizacija (OSA), ki ima sklenjene sporazume s platformami Youtube, Facebook in Instagram, v postopku sklepanja pa so še sporazumi s platformama TikTok in SoundCloud. Kar se tiče storitev pretočnega prenosa glasbenih del, je OSA sklenila sporazume s platformami Spotify, Apple Music, YouTube Music, Deezer, Amazon Music in TIDAL. OSA meni, da prostovoljno kolektivno upravljanje za glasbeno področje ni najboljša rešitev. Vsak avtor glasbenega dela na Češkem sicer prejme 88 % od zbranih zneskov nadomestil.

Estonski Zakon o avtorski pravici določa, da so kolektivne organizacije za upravljanje avtorskih pravic neprofitna združenja, ki so ustanovljena v skladu z določbami Zakona o neprofitnih združenjih in posebnostmi, ki jih določa Zakon o avtorski pravici. V Estoniji je med kolektivnimi organizacijami za upravljanje avtorskih pravic na glasbenem področju najpomembnejše Estonsko avtorsko združenje, ki je sklenilo pogodbe oz. sporazume s platformami Youtube, Spotify, Apple, Tidal, Facebook ter še z nekaterimi drugimi. Estonski glasbeniki in proizvajalci fonogramov prejema plačila s strani digitalnih platform večinoma samo prek neposrednih individualnih pogodb.

Na **Finskem** je na področju glasbe pomembna KO Teosto, ki združuje skladatelje, pisce besedil, aranžerje in glasbene založnike. Na svoji spletni strani ima objavljene informacije o uporabi glasbe na Youtubu. Teosto je že pred leti sklenil sporazume s poglavitnima uporabnikoma online storitev: to sta Youtube in Spotify. Na splošno pa imetniki pravic niso povsem zadovoljni s honorarji, ki jih prejmejo od Youtuba in Spotifyja. Po nekaterih informacijah naj bi glasbeni avtorji oz. imetniki pravic prejeli približno polovico denarja, ki ga Youtube iztrži od reklam. Finska je s svojimi kolektivnimi organizacijami po podatkih CISAC po zbranih avtorskih honorarjih na prebivalca v samem svetovnem vrhu (na četrtem mestu).

Francoski Zakonik o intelektualni lastnini med drugim določa, da so lahko kolektivne organizacije pravne osebe, organizirane v kakršnikoli statusni obliki, vendar pa mora biti njihov osnovni namen upravljanje avtorskih in sorodnih pravic za večje število članov – imetnikov pravic. Kolektivne organizacije morajo biti bodisi nadzorovane s strani svojih članov ali pa morajo imeti neprofiten značaj. V tej državi deluje 22 kolektivnih organizacij, ki se razlikujejo glede na vrste del in kategorije imetnikov pravic. Najstarejša in ena izmed najpomembnejših organizacij na področju glasbe v svetu je kolektivna organizacija SACEM. Gre za zasebno neprofitno organizacijo v lasti in upravljanju avtorjev, skladateljev in založnikov. Kot najpomembnejša organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic je že pred leti sklenila sporazume oz. pogodbe za uporabo svojega repertoarja s platformami, kot sta poleg Youtuba še npr. Facebook in Instagram, ter s tem v zvezi prejema tudi finančna sredstva.

Pravice **nemških** avtorjev glasbe zastopa predvsem GEMA. Na področju online storitev je imela leta 2018 kar 105 milijonov EUR prihodkov, kar je za polovico več kot leta 2017. Določene ima tarife za prenos (*download*) glasbe in glasbenih videov, za streaming glasbe in videov, za podcaste, glasbo na zahtevo v oblaku itd. Po večletnih sodnih sporih z Youtubom je bil leta 2016 sklenjen nov sporazum in poravnava za pretekla leta. Velik porast prihodkov v zadnjih letih je bil tudi na področju t.i. streaminga, in sicer zaradi večjega obsega oz. povpraševanja po storitvi in pa tudi zaradi sklenitve pogodb z Youtubom, Facebookom in Spotifyjem. Po vseh zbranih avtorskih nadomestilih je bila Nemčija v samem svetovnem vrhu.

Pripravila:

Marjana Križaj
Janez Blažič

Literatura in viri:

- AKM. Spletna stran: <https://www.akm.at/service/online-services/> (september 2020).
- Aufsichtsbehörde für die Verwertungsgesellschaften. Spletna stran: <https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften~275.de.html> (september 2020).
- CISAC, Global Collections Report 2019. Spletna stran: <https://www.cisac.org/Newsroom/News-Releases/Creators-royalties-shift-to-digital-as-CISAC-global-collections-hit-record-9.7-billion> (julij 2020).
- CISAC, News Releases. Spletna stran: <https://www.cisac.org/Newsroom/News-Releases/Creators-royalties-shift-to-digital-as-CISAC-global-collections-hit-record-9.7-billion> (julij 2020).
- Code de commerce. Spletna stran: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379&dateTexte=20200902> (september 2020).
- Code de la Propriété Intellectuelle. Spletna stran: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069414> (avgust 2020).
- Copyright Act (Estonija). Spletna stran: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/525112013002/consolide/current> (avgust 2020).
- Damjan, Matija: Nova ureditev avtorske in sorodnih pravic na enotnem digitalnem trgu. Pravniki 136 (2019), št. 3-4. Ljubljana 2019.
- Delo 1. Spletna stran: <https://www.delo.si/kultura/glasba/odpovedi-koncertov-in-nastopov-v-zivopomenijo-bankrot-326472.html> (julij 2020).
- Delo 2. Spletna stran: <https://www.delo.si/kultura/glasba/pomoc-glasbenikom-in-glasbenicam-jenujna-300332.html> (julij 2020).
- DerStandard. Spletna stran: <https://www.derstandard.at/story/1378248873346/einigung-zwischen-akmaume-und-youtube-erzielt> (september 2020).
- Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES. Spletna stran: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0790> (september 2020).
- Dopis Aufsichtsbehörde für die Verwertungsgesellschaften z dne 21. 7. 2020.
- Dopis finskega Ministrstva za izobraževanje in kulturo z dne 17. 7. 2020.
- Dopis Patentnega urada z dne 28. 7. 2020.
- Dopis UIL. Spletna stran: <https://www.rtvsllo.si/zabava/glasba/vsak-klik-na-partisu-ali-youtubupahne-slovenskega-glasbenika-v-se-vecjo-krizo/521526> (julij 2020).
- DPMA. Spletna stran: <https://www.dpma.de/dpma/index.html> (september 2020).
- GEMA, Jahrbuch 2019-2020. Spletna stran: https://www.gema.de/fileadmin/user_upload/Gema/jahrbuch/2019_20/GEMA_Jahrbuch_2019_20_gesamt.pdf (september 2020).
- GEMA, tarife. Spletna stran: <https://www.gema.de/musiknutzer/tarife-formulare/> (september 2020).
- GEMA. Spletna stran: <https://www.gema.de/> (september 2020).
- GESAC 1. Spletna stran: <https://authorsocieties.eu/content/uploads/2019/10/english-use-of-cultural-content-online-transfer-of-value.pdf> (julij 2020).
- GESAC 2. Spletna stran: <https://authorsocieties.eu/covid-19-recovery-whats-the-damage-and-how-can-we-move-forward-2/> (julij 2020).
- Inštitut za avtorsko in medijsko pravo. Spletna stran: <http://www.urheberrecht.org/news/5027/> (september 2020).
- Ministrstvo za izobraževanje in kulturo (Finska). Spletna stran: <https://minedu.fi/en/copyright-societies> (julij 2020).
- Ministrstvo za pravosodje (Avstrija). Spletna stran: <https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/verwertungsgesellschaften-und-einrichtungen~2c94848b5af5744b015bf26a27f71b97.de.html> (september 2020).
- MMC RTV SLO. Spletna stran: <https://www.rtvsllo.si/zabava/glasba/vsak-klik-na-partisu-ali-youtubupahne-slovenskega-glasbenika-v-se-vecjo-krizo/521526> (julij 2020).
- Non-profit Associations Act (Estonija). Spletna stran: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/510042014003/consolide/current> (avgust 2020).

- Odgovor Estonskega avtorskega združenja z dne 27. 7. 2020.
- Odgovor estonskega pravosodnega ministrstva z dne 25. 7. 2020.
- Odgovor francoskega kulturnega ministrstva z dne 29. 7. 2020.
- Odgovor OSA z dne 24. 7. 2020.
- Odgovor SACEM z dne 29. 7. 2020.
- Odgovor Združenja estonskih izvajalcev z dne 24. 7. 2020.
- OSA. Spletna stran: <https://www.osa.cz/en/economic-results/2019/> (september 2020).
- Polaris Music Hub. Spletna stran: <https://polarismusic hub.com/about-polaris-hub/> (julij 2020).
- Poročilo OSA za leto 2019. Spletna stran: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/202-attachment-OSA-annual-report-2019-web.pdf> (september 2020).
- Raziskovalna naloga št. 26/2012. Kolektivno upravljanje avtorskih pravic. Spletna stran: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2012/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf (julij 2020).
- Raziskovalna naloga št. 31/2014. Plačevanje računov kolektivnih organizacij. Spletna stran: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2014/Placevanje_racunov_kolektivnih_organizacij.pdf. (julij 2020).
- Raziskovalna naloga št. 52/2013. Avtorska pravica in kolektivne organizacije. Spletna stran: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2013/Avtorska_pravica_in_kolektivne_organizacije.pdf (julij 2020).
- Raziskovalna naloga št. 76/2009. Kolektivno upravljanje avtorskih pravic. Spletna stran: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2009/Kolektivno_upravljanje_avtorskih_pravic.pdf (julij 2020).
- SACEM and UMPG sign global YouTube agreement. Spletna stran: <https://www.musicbusinessworldwide.com/sacem-umpg-sign-global-youtube-deal/> (september 2020).
- SACEM. Spletna stran: <https://societe.sacem.fr/> (september 2020).
- Siol. Spletna stran: <https://siol.net/digisvet/novice/veliki-spotify-naposled-v-sloveniji-kaj-je-in-koliko-stane-530036> (julij 2020).
- Teosto 1. Spletna stran: <https://www.teosto.fi/en/teosto/articles/youtube-faq-en> (julij 2020) (september 2020).
- Teosto 2 . Spletna stran: <https://www.teosto.fi/en/teosto/about-teosto> (julij 2020).
- Trampuž, Miha, Oman, Branko, Zupančič Andrej: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah s komentarjem. Ljubljana, Gospodarski vestnik, 1997.
- Urad RS za intelektualno lastnino. Spletna stran: <http://www.uil-sipo.si/uil/dejavnosti/avtorska-in-sorodne-pravice/> (julij 2020).
- Verwertungsgesellschaftengesetz 2016. Spletna stran: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20009532> (september 2020).
- Wikipedia 1. Spletna stran: <https://en.wikipedia.org/wiki/YouTube> (julij 2020).
- Wikipedia 2. Spletna stran: <https://en.wikipedia.org/wiki/Spotify>. (julij 2020).
- Wikipedia 3. Spletna stran: https://en.wikipedia.org/wiki/Blocking_of_YouTube_videos_in_Germany (september 2020).
- Wikipedia 4. Spletna stran: https://fr.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_de_gestion_des_droits_d%27auteur (september 2020).
- Zákon č. 121/2000 Sb.; Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Spletna stran: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121/zneni-20190215#cast10> (september 2020).
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah- ZASP. (Uradni list RS, št. [16/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [68/08](#), [110/13](#), [56/15](#), [63/16](#) – ZKUASP in [59/19](#)).
- Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP). (Uradni list RS, št. 63/2016).

- Zakon o upravljanju avtorskih in sorodnih pravic v kolektivnih organizacijah (Nemčija). Spletna stran: <https://www.gesetze-im-internet.de/vgg/BJNR119010016.html> (september 2020).
- ZASP-A (EPA 1211-II). Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Podatkovne zbirke Državnega zbora.